

בעניני בורר - שיעור 783

עיינן בשיעור 570

כללי עניני מלאכת בורר בשבת

I. הסרת עוקץ מן הפרי

- (א) אין זה נחשב מעורב ומותר (שש"כ הערה ל"ז בשם רשז"א)
 (ב) זה תערובת גמורה ולכן צריך למשוך הפרי מהעוקץ (חזו"א י"ד - ה)
 (ג) כקליפת פירות ומותר רק לאלתר (מ"ב שכ"ח - פ"ד)

II. פרי שחלק שלו רקוב

- (א) הוי כתערובת ולא כקליפה וצריך לחתוך אותו במקום שאינם נוגעים ונוטל גם מן הפרי מקום שאינו רקוב (איל משולש ז - כ"ג)
 (ב) אמנם השש"כ (ג - כ"ז) הביא דעת הארחות חיים שדינו כקליפה ומותר אם אוכל לאלתר

III. רחיצת ירקות מעפר

- (א) תערובת גמור וחייב משום בורר (בה"ל ש"ט - ח)
 (ב) כקליפת פירות ומותר לאלתר או כהדחת כלים (אג"מ ח - קכ"ה)

IV. הסרת התוית הדבוקה להחלה

- (א) דינו כקליפת פירות (שש"כ ג - נ"ו בשם הארחות חיים)
 (ב) דינו כעצמות הדגים (ש"ס בשם רשז"א ואיל משולש ו - פ"ד)

- V. לברור בקבוקי משקות לקררו** או לצננו אין להתירו אם אינו לאלתר שחזר ממה שהתיר מקודם (שש"כ ג - ר צמילואיס)

VI. הסרת מאכל מהמקרר שהוא בתערובות להגיע למאכל שבפנים

- (א) אסור (שש"כ ג - ע"ד) אבל בדלת המקרר אינם מעורבים (מאור השבת דף תפ"ו) וכ"כ האיל משולש (י"ט - ח"ט) בשם רב אלישיב
 (ב) אמנם דעת רב מ. קליין ורב מ. מרכז בכלים מיוחדים אין תערובת שמעתי מרב דוד פיינשטיין דהעולם אין נוהרים בזה ומותר

VII. דפים של ספר שנתפזרו אסור למיין אם לא להשתמש בהם לאלתר (בה"ל ש"ט - ג ד"ה היו)**VIII. המשחק בקלפים** אסור למינם לבו ביום אבל דרך משחק מותר (איל משולש י"ח - י"ד)

- IX. דברים שמונחים זה על זה בערימה** במזודה (suitcase) או במגירה (drawer) אין בו איסור בורר דאין זה נחשב כמעורב (בה"ל ש"ט - ג ד"ה לאכול מיד) אמנם צרור מפתחות התלויות ע"ג טבעת הרי זה תערובת ויברור המפתח רק אם צריך להשתמש בו לאלתר (איל משולש ז - ל"ד)

X. עור על גבי עוף שראוי לאכילה הוא דבר אחד ממש ולא שייך בו בורר (אג"מ ז - ע"ד - ח)

- XI. מותר להסיר רובו של המרק** אבל לא כל המרק מהאוכל ואפילו להחזיק כסוי הכלי עליו להריק המשקה מותר (אג"מ ז - ע"ד - ח)

XII. להפריד הפסולת בהפח האשפה מיוחד (recycling) עיינן בספר איל משולש (ט - הערות

ט"ד וע"ק) דפסולת רגילה המעורבת בפסולת שיש בו קדושת שביעית אסור להפרידם (בשם רב אלישיב) וכן שמעתי מאב"ד מדעברעצין זצ"ל ויש מתירין משום שהולך לאיבוד וגם משום דפסולת מפסולת אין איסור בורר (שיעור I-478)

XIII. הסרת הגרעינים מאבטיחים ומאבטיחים צהובים עיין באג"מ (ד - ט"ד - ז) שכתב דאם אפשר לו ע"י אכילה ולזרוק מפיו יש לו לעשות כן ואם קשה זה לפניו יכול גם ליטול בידיים אלו שאין ניתזין בנענוע היד בכח אבל דוקא מיד לפה ולא נתן עצה ליקח קצת הפרי עם הגרעינים וצ"ע

XIV. מותר להשתמש בברז מים שעל פיו מתוקנת מסוננת (שי"ט - י) ואפשר גם להמקפידים משום שלא נראה לעינים כלל שום ערבוב מ"מ אפשר אם הרוב חוששין לשרצים ופסולת אחרת יש לאסור ואם נפלה המסוננת מותר להחזירה רק באופן ארעי (שש"כ ג - הערה קס"ג צמילוחים) ואם הדרך להסירו תדיר אין לחוש לאיסור בונה או תיקון מנא (ד"ע)

XV. Straining Spoon עיין באג"מ (ד - ט"ד - ח - ז) דדוקא אם כוונתו למעט המשקה שרי כמו דשריקא טוויא ע"פ גירסת התוספות (ק"ט) אבל להוציא כל המים אסור וכ"ש ע"י נכרי אין להחמיר באופן שמתכוין שנשאר מים אם האוכל ועיין בספר הלכות שבת מרב שמעון Eider (צסוף הספר דף י"ט - חות ג)

XVI. קילוף פירות וירקות בכלי המיוחד לכך (פילער) - עיין בשו"ת מחזה אליהו (ה"ב) שכתב דפילער אינו כלי סעודה כסכין ורק מיוחד לברירה ולכן אסור לקלוף וכ"כ הספר איל משולש (ז - הערה ס"ג) בשם הגרפ"ש וכתב דאע"פ שעם הגרעינים יוצא קצת מבשר הפרי אסור כיון שהכלי מיועד רק להוצאת הגרעינים (corer) וממילא עולה עמו קצת מהפרי וגם המ"ב (סקנ"ה וס"ח - ס"ג) מודה לזה איברא בערוך השלחן (שכ"ח - ט) בענין הא"ך מעסע"ר כתב דדומה לטחון גבינה בסכין ולא ברי"ב אייזין ולכן ה"ה הפילער דינו כסכין ולא ככלי המיוחד לברירה וכ"כ האג"מ (ד - ט"ד - טווחן ח) וכן שמעתי דהאג"מ התיר את הפילער

XVII. הבורר עצם מהדגים להראות אחד מהתלמידים האיסור של בורר לאלתר שזה נקרא בורר פסולת מתוך אוכל כתב בספר מאור השבת (תפ"ז) בשם הגרשז"א דאסור

XVIII. כרטסת (card index) שבה כרטיסים עם שמות המתפללים או תמונות המונחות זו על זו כגון מחתונה או קלפי ילדים המונחים זה על זה כל אלה הם תערוכת שכבות ולכן אסור למינם ומותר להוציא רק מה שצריך לאלתר וכן מותר לסלק אלה שאינו רוצה בהם ולהשאיר את אלה שרוצה בהם (איל משולש ד - ל"ה) ועיין בבה"ל (שי"ט - ג ד"ה לאכול מיד)

XIX. סכינים וכפות שמעורבים אסור למינם כדי לסדר כל סוג לתא המיוחד לו וגם אסור להוציא כל הכלים מסוג אחד ביחד ולנגבם א"כ הניגוב קל לו יותר אם ינגב כל סוג בנפרד (שש"כ ג - ע"ח בשם הגרש"ז) וע"ע בספר איל משולש שחלק עליו (פרק י הערה ד)

XX. קאלאשן שמעורב בישיבה בחדר הבגדים עיין באג"מ (ד - ט"ד - י"ג צורה) דיכול לעשות עצה זו היינו ליקחהו דרך התעסקות עד שימצא את הבגד שצריך אבל לא באופן הניכר שכוונתו לברור וכן בספרים שאין שמו כתוב מאחוריו או שיש שם חושך

XXI. כל דבר שהוא מחלוקת בין הפוסקים די"א דאפילו אינו שבות מותר לומר לנכרי לעשותו כגון בקולף פירות לבו ביום (לר"ח ט"ד) ובדברים גדולים (לאור שמח ח - י"ח) ובדבר לח (בה"ל שי"ט - ד ד"ה הצורה) ובערימה (בה"ל שי"ט - ג ד"ה לאכול) ובתערוכת זמנית (שו"ת מהרש"ג ח - ל"ז) ובתערוכת במקום קבוע (שש"כ ג - הערה קל"ז) ובתערוכת טבעית (בה"ל שי"ט - ד ד"ה מתוך) עיין בספר כלכלת שבת (צסוף דיני אמירה לנכרי)

נפסם לעלוני נשמות אבי אורי ל' אל"עזר ל"פא ב"ר יעקב ארזבי ע"ה לאמי אורתי באשה רחל ב"ר גרשון מנחם הענין הכפון ע"ה
ולעלוני נשמת אבי יקב"ר איסור ז'אב ב"ר אל"עזר ל"פא ע"ה

Previous shiurim are available at: www.SeeTorah.com